

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний університет інфраструктури та технологій
Київський інститут залізничного транспорту
Факультет «Управління залізничним транспортом»
Кафедра «Екології та безпеки життєдіяльності»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Київського інституту
залізничного транспорту

Н.С.Брайковська

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

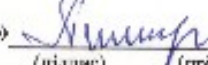
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 «Природничі науки»
спеціальність:	101 «Екологія»
освітньо-професійна програма:	«Екологія транспортної інфраструктури»

КИЇВ 2019

Наскрізню програму практики схвалено на засіданні кафедри «Екології та безпеки життєдіяльності»

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Завідувач кафедри

«Екології та безпеки життєдіяльності» О.Я. Пилипчук
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету «Управління залізничним транспортом»

Протокол № 1 від «17» вересня 2019 року

Голова науково-методичної комісії О.Г. Стрелко

Наскрізню програму практики студентів галузі знань 10 «Природничі науки» спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія транспортної інфраструктури» розроблено у відповідності до положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів», затвердженого наказом МОН України № 93 від 8 квітня 1993 року та «Положення про порядок проведення практики студентів ДУІТ», затвердженого наказом ректора від 11.09.17 № 12-04-140/з.

Укладачі: завідувач кафедрою, д.б.н., професор Пилипчук О.Я.,
к.і.н., доцент, доцент кафедри Пічкур Т.В.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ВИДИ ПРАКТИК, ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ.....	5
3. МЕТА, ЗАВДАННЯ ПРАКТИК ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	8
3.1 Навчальні практики	
3.1.1 Комплексна навчальна практика I.....	8
3.1.2 Комплексна навчальна практика II.....	10
3.2 Виробнича практика.....	12
3.3. Переддипломна практика.....	13
4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....	15

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практична підготовка фахівців екологічної спеціальності є надзвичайно важливою, оскільки актуальною залишається проблема збереження навколишнього середовища, раціонального природокористування, інтегрованого управління використанням природних ресурсів, формування екологічної безпеки. На сучасному етапі розвитку Україна потребує фахівців з екологічного напрямку, які були б конкурентоспроможними не лише на вітчизняному ринку праці, але й на міжнародному.

Практична підготовка фахівців-екологів є невід'ємним елементом їх майбутньої діяльності у різних професійних категоріях, під час яких вони набувають: практичних умінь, навичок і компетенцій з екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування у повсякденному житті та професійній діяльності; здатностей приймати екологічно відповідальні рішення щодо забезпечення й управління якістю та безпекою навколишнього середовища і життя на планеті; готових до професійно-практичної і природоохоронної діяльності у сферах освіти, науки, культури, охорони здоров'я, а також виробничій і побутовій з пропагування ноосфероорієнтованих принципів екологічного просвітництва нинішніх і майбутніх поколінь, їх екологічної освіти для забезпечення сталого розвитку.

Наскрізна програма практики підготовлена згідно «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України № 93 від 8 квітня 1993 року та «Положення про практичну підготовку студентів вищих аграрних навчальних закладів України» від 5 вересня 2013 року. На основі наскрізної програми розробляються програми окремих видів практик.

Навчальною програмою підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Екологія спеціальності 101 Екологія, галузі знань 10 Природничі науки, ступеня вищої освіти Бакалавр передбачені такі види практик: навчальна; виробнича, переддипломна.

Метою практик є набуття здобувачами вищої освіти вмінь і практичних навичок методики виконання польових вимірювань; опанування методики збору фактичного матеріалу, що характеризує склад, структуру, різноманітність і ступінь антропогенної трансформації наземних екосистем; закріплення вмінь і навичок камерального опрацювання, аналізу, обговорення та пояснення власних результатів та формулювання висновків, опанування практичними навиками екологічних досліджень, необхідних для комплексного системного аналізу екологічного стану довкілля та прийняття зважених природоохоронних рішень.

2. ВИДИ ПРАКТИК, ПОСЛІДОВНІСТЬ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ

Навчальні і виробничі практики здобувачів вищої освіти проводяться в строки, що визначені діючим навчальним планом та графіком навчального процесу і розподіляються згідно даних, наведених у таблиці 1.

Таблиця 1

Види, термін і тривалість практики здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія

СВО Бакалавр (2019 рік набору) денної форми навчання

№ з/п	Вид, назва практики	Курс, семестр	Тривалість практики		
			кредитів ЄКТС	год ин	тижн ів
Навчальні практики					
1	Комплексна навчальна практика I	1/2	7 5	225	5
2	Комплексна навчальна практика II	2/4	7 5	225	5
Виробнича практика					
3	Виробнича практика	3/6	6	180	4
4	Переддипломна практика	4/8	6	180	4

Проходження практики забезпечує формування у здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Екологія спеціальності 101 Екологія, ступеня вищої освіти Бакалавр наступних компетентностей, як:

інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальних:

знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

здатність до професійного спілкування державною та іноземною мовами;

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

здатність до участі у проведенні досліджень на відповідному рівні;

здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;

здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахових:

знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

здатність до розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

здатність проводити моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.

здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.

здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Програмні результати:

демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами;

компілювати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки;

знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля;

аналізувати фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття;

розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду;

проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень;

демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення;

застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень;

прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище;

брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами;

формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології;

формувати тексти, робити презентації та повідомлення для професійної аудиторії та широкого загалу з дотриманням професійної сумлінності та унеможливлення плагіату;

пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів;

вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі;

усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів;

поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень;

підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти;

формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства;

обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних;

брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля із залученням громадськості;

впроваджувати природоохоронні заходи та проекти.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ ПРАКТИК ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. НАВЧАЛЬНІ ПРАКТИКИ

3.1.1. Комплексна навчальна практика

I Термін проведення – II семестр

Тривалість практики- 5 тижнів (225 годин)

Метою навчальної практики «Комплексна навчальна практика I» є: закріплення теоретичних знань, що стосуються організації особливостей функціонування, походження, розвитку, різноманіття та систематики живих організмів в умовах впливу різних екологічних чинників на них та середовище; стану рослинного і тваринного світу Полтавської області; заходів, щодо охорони рідкісних та зникаючих видів; з'ясування місця людини в системі органічного світу та її вплив на сучасне біорізноманіття; ознайомлення з основними геологічними, стратиграфічними, геоморфологічними, гідрологічними та гідрогеологічними показниками території; встановлення зв'язку на місцевості між геологічними процесами та формами рельєфу і гірськими породами, що утворилися; вивчення впливу окремих екзогенних процесів на генезис, властивості та морфологічні ознаки окремих ґрунтоутворних порід.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування студентами тематичних блоків (розділів) (табл. 2).

Таблиця 2

**Структура навчальної практики «Комплексна навчальна практика I»
здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Екологія
спеціальності 101 Екологія
СВО Бакалавр (2019 рік набору) денної форми навчання**

Тематичні блоки (розділи) навчальної практики	Тривалість вивчення тематичного блоку (розділу), год			Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичними блоками (розділами)
	всьог о	в тому числі		
		навчал ьні занятт я	самостій на робота	
Біологія	9 0	6 0	3 0	Захисту рослин
Землелогія	9 0	6 0	3 0	Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Вступ до фаху	4 5	3 0	1 5	Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Разом	2 2 5	1 5 0	7 5	

Завдання комплексної начальної практики відповідає тематичним блокам (розділам):

Блок «Біологія»:

- вивчення структури та функції різних організмів;
- з'ясування особливостей живого на субклітинному та клітинному рівнях, а також на рівні організму;
- вивчення характерних особливостей мікробо-, фіто- та зооценозів в різних екологічних умовах;
- визначення генотипових ознак, типів мінливості та оцінка впливу мутагенів на спадковість живих організмів;
- вивчення механізмів адаптації живих організмів до дії несприятливих факторів і можливості управління цими процесами.

Блок «Землелогія»:

- засвоєння методики комплексного дослідження геологічних, стратиграфічних, геоморфологічних, гідрологічних та гідрогеологічних показників території;
- встановлення зв'язку на місцевості між геологічними процесами та формами рельєфу і гірськими породами, що утворилися;
- вивчення впливу окремих екзогенних процесів на генезис, властивості та морфологічні ознаки окремих ґрунтоутворних порід.

Блок «Вступ до фаху»:

- ознайомлення з системою підготовки фахівців у ВНЗ, зі складом фахівців, які забезпечують підготовку студента, підготовки фахівців на міжнародному рівні;
- ознайомлення з навчальними планами спеціальності з метою цілісного уявлення про формування знань, раціонального планування своєї підготовки; переконатися в тісному зв'язку всіх дисциплін, їх значенні для формування професійної майстерності;
- формування початкових знань з екології;
- засвоїти ключові поняття з екології, дослідити етапи становлення поняття екології і його подальшу трансформацію;
- ознайомлення з моделлю фахівця і шляхами послідовного здобуття знань, кваліфікаційними вимогами до фахівця екологічної спеціальності, усвідомлення ролі і значення тестового контролю і рейтингової оцінки знань як найбільш оптимальної форми забезпечення отримання знань.

Проходження навчальної практики «Комплексна навчальна практика І» сприяє формуванню у здобувачі вищої освіти наступних компетентностей:

- знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду;
- здатність діяти соціально-відповідально та свідомо;
- здатність до участі у проведенні досліджень на відповідному рівні;
- здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;
- здатність проводити моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища;
- здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

3.1. 2. КОМПЛЕКСНА НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

II Термін проведення – IV семестр

Тривалість практики - 5 тижнів (225 годин)

Метою навчальної практики «Комплексна навчальна практика II» є: ознайомлення з геоморфологічними особливостями утворення ґрунтів зони діяльності академії; на підставі теоретичного і практичного вивчення ґрунтів опанування навиків з читання карт ґрунтів, картограм і засвоєння методики раціонального використання їх при розробці зональних систем ведення сільського господарства; ознайомлення з районуванням і картуванням регіональних ландшафтно-екологічних умов навколишнього середовища; виконувати оцінку взаємозв'язків між факторами навколишнього середовища, рослинним і тваринним світом та антропогенною діяльністю; визначення видового складу мікроорганізмів у природному середовищі та їх дослідження у лабораторних умовах.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування студентами тематичних блоків (розділів) (табл. 3).

Таблиця 3

Структура навчальної практики «Комплексна навчальна практика II» здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія

СВО Бакалавр (2018 рік набору) денної форми навчання

Тематичні блоки (розділи) комплексної навчальної практики	Тривалість вивчення тематичного блоку (розділу), год			Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичними блоками (розділами)
	Всього	в тому числі		
		навчальні заняття	самостійна робота	
Ландшафтна екологія	90	60	30	Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

Гідрологія	90	60	30	Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Екологія мікроорганізмів	45	30	15	Екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Разом	225	150	75	

Завдання навчальної практики «Комплексна навчальна практика II» відповідає тематичним блокам (розділам):

Блок «Ландшафтна екологія»:

- здійснення районування і картування регіональних ландшафтно-екологічних умов навколишнього середовища;
- виконати оцінку взаємозв'язків між факторами навколишнього середовища, рослинним і тваринним світом та антропогенною діяльністю.

Блок «Гідрологія»:

- ознайомлення з способами та технічними засобами вимірювання і визначення основних гідрологічних характеристик водостоків та водойм;
- навчитися знаходити, узагальнювати та використовувати гідрологічну інформацію;
- навчитися застосовувати ці методи при проектуванні та експлуатації водогосподарських об'єктів, а також аналізувати та оцінювати отримувані результати;
- ознайомитися з правилами охорони праці й техніки безпеки при проведенні всіх процесів.

Блок «Екологія мікроорганізмів»:

- ознайомлення в природному середовищі з основними видами мікроорганізмів;
- вивчення угруповань мікроорганізмів водних мікроценозів;
- ознайомлення з мікробіологічними методами очистки води;
- вивчення угруповань мікроорганізмів ґрунтових ценозів;
- опанування навичок проведення лабораторних досліджень мікрофлори природних середовищ.

Проходження навчальної практики «Комплексна навчальна практика II» сприяє формуванню у здобувачі вищої освіти наступних компетентностей:

- знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду;
- здатність діяти соціально-відповідально та свідомо;
- здатність до участі у проведенні досліджень на відповідному рівні;

- здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;
- здатність проводити моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища;
- здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

3.2 ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Термін проведення - VI семестр

Тривалість практики – 4 тижні (180 годин)

Метою практики є: формування професійних практичних знань з екологічних аспектів господарської діяльності, закріплення набутого досвіду та безпосередня практична підготовка до самостійної високоефективної роботи у сільськогосподарських, промислових, природоохоронних та інших підприємствах (організаціях, установах).

Завдання практики:

- формування вміння оцінювання природне середовище та екологічний стан атмосфери, літосфери і гідросфери в межах досліджуваного об'єкту екосистеми;
- вміння будувати різноманітні агротехнічні, екологічні, геоекологічні карти, проводити обробку інформації про розвиток небезпечних антропогенних процесів, складати моделі і прогнозувати екологічний стан літосфери, гідросфери і атмосфери;
- досліджувати сучасну екологічну ситуацію району, окремих площ зони впливу сільськогосподарських та промислових підприємств, родовищ корисних копалин;
- знати методики та технічні засоби, необхідні для здійснення природоохоронних робіт;
- ознайомлення з проектною, технічною і діловою документацією бази практики;
- ознайомлення з екологічною діяльністю підприємства, оцінка ступеня її спрямованості на раціональне й комплексне використання природних ресурсів, утилізацію промислових відходів;
- аналіз заходів щодо охорони атмосферного повітря, очищення стічних вод, рекультивації та ремедіації земель;
- поліпшення економічних показників природокористування й відтворення природних екосистем тощо.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню у здобувачі вищої освіти наступних компетентностей:

- здатність до розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук;
- знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства;
- здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю;
- здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління;
- здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі;
- здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання;
- здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень;
- здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування;
- здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем;
- здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

3.3 ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Термін проведення - VIII семестр

Тривалість практики - 4 тижні (180 годин)

Метою практики є: засвоєння студентами професійних практичних знань, набуття ними вмінь і навичок, необхідних для ефективного використання та впровадження в діяльність виробничих комплексів природоохоронних технологій, що сприяють зниженню негативного впливу підприємств на стан об'єктів довкілля та здоров'я населення та збір матеріалів для кваліфікаційної роботи.

Завданням практики є: формування практичних вмінь і навичок вибору оптимальних методів та апаратного обладнання в технологічному процесі окремого промислового підприємства з метою мінімізації обсягу викидів речовин-забруднювачів у довкілля.

Унаслідок виконання програми переддипломної практики студент набуває навичок та вмінь самостійного проведення екологічних досліджень безпосередньо в промисловому середовищі, що мають на меті визначення рівня

впливу діяльності окремих підприємств на об'єкти довкілля; встановлення відповідності їхньої роботи вимогам чинного природоохоронного законодавства; виявлення видів робіт, що характеризуються підвищеним рівнем небезпеки для біоти; оцінювання екологічного ризику; виконання розрахунків ефективності заходів щодо поліпшення стану довкілля, а також розвиває здатність розробляти стратегію сталого розвитку територій, що зазнають техногенного впливу.

За період проходження переддипломної практики студенти екологи мають засвоїти такі види професійних навичок та вмінь:

- оволодіння методикою екологічного обстеження діяльності підприємств на відповідність вимогам чинного природоохоронного законодавства та оцінювання вмісту й обсягу забруднювачів у навколишньому середовищі;
- здатність розпізнавати види діяльності, що створюють підвищену небезпеку для довкілля; вивчення алгоритмів еколого-інженерних розрахунків та розробки проекту заходів щодо запобігання проникненню шкідливих речовин у природне середовище;
- спроможність оцінювати екологічний ризик тієї чи іншої діяльності, будувати для цього математичні моделі, а також передбачати ефективність заходів щодо покращення стану довкілля;
- окреслення стратегії й тактики управління техногенною безпекою; складання проектів документів на підприємствах та в установах з питань охорони навколишнього середовища; знання шляхів пошуків діяльності громадських екологічних організацій;
- опанування сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів з метою створення баз даних та обробки екологічної інформації;
- засвоєння форм і прийомів пропаганди екологічних знань та природоохоронних заходів у всіх сферах суспільної діяльності.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контролювання практики здобувачів вищої освіти вирішує комплекс завдань від навчальних до контролюючих і забезпечує повноту, своєчасність та якість виконання програми практики.

Контроль за проходженням практики з боку вищого навчального закладу покладається від:

- академії – на першого проректора;
- факультету – на декана та координатора практичної підготовки по спеціальності;
- кафедри – на завідувача та викладачів – керівників практики;
- бази практики – на керівника господарства.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми практики.

Попереднє контролювання здійснюється під час підготовки здобувачам вищої освіти до проходження практики. При цьому пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також здобувачам вищої освіти передаються направлення на базу практики, щоденники та програми практики.

Поточне контролювання здійснюється протягом періоду проведення практик, а також під час консультування здобувачів вищої освіти.

Підсумкове контролювання відбувається під час звітування про виконання програми практики, що проводиться після закінчення термінів практики.

У процесі виконання програм навчальних практик (**Комплексної навчальної практики I** та **Комплексної навчальної практики II**) здобувач вищої освіти веде щоденник, в якому за кожний день коротко записує інформацію про характер і об'єм практики, способи їх виконання, на основі якого здійснюється поточний контроль керівником практики.

Нарахування балів за підсумками проходження **Комплексної навчальної практики I** відбувається відповідно до розподілу, наведеного в таблиці 4.

Таблиця 4

Схема нарахування балів з навчальної практики «Комплексна навчальна практика I» здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія СВО Бакалавр (2019 рік набору)

Назва навчальної практики	Тематичні блоки (розділи) навчальної практики	Кількість балів
Комплексна навчальна практика I	Біологія	40
	Землелогія	40
	Вступ до фаху	20
Всього		100

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Комплексна навчальна практика II» відбувається відповідно до розподілу, наведеного в таблиці 5.

Таблиця 5

Схема нарахування балів з навчальної практики «Комплексна навчальна практика II» здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія СВО Бакалавр (2019 рік набору)

Назва навчальної практики	Тематичні блоки (розділи) навчальної практики	Кількість балів
Комплексна навчальна практика II	Ландшафтна екологія	40
	Гідрологія	40
	Екологія мікроорганізмів	20
Всього		100

Після закінчення терміну навчальної практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики.

Нарахування балів здійснюється за результатами перевірки щоденників і особистого спостереження викладача під час практики та виставляється відповідна кількість балів.

За необхідності з окремими здобувачами проводять співбесіду з питань виконання програми практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти з виробничої практики та переддипломної практики – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики від бази практики.

Звіт разом із щоденником практики, завіреним керівником практики від підприємства, подається на кафедру для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачеві – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт допускається до захисту.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки, список використаних джерел. Звіт оформляється за вимогами, що визначені у програмі практики, та відповідно до єдиних вимог щодо оформлення текстових документів.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти комісією, призначеній наказом ректора академії. Комісія приймає диференційований залік у здобувачів вищої освіти або на базах практики в останні дні її проходження, або в академії до початку наступного семестру чи протягом двох тижнів наступного після практики семестру.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти, набутих на виробничій практиці, визначається за 100-бальною, 4-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (таблиця 6).

Таблиця 6

СИСТЕМА ОЦІНКИ ЗНАНЬ

За 100-бальною шкалою	Шкала ЄКТС	За 4-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре задовільно незадовільно но
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	
1-34	F	

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів професійної та суспільної роботи, поданої у відгуку – характеристики керівника практики від бази практики;
- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку викладача – керівника практики від кафедри;
- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії.

